

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2012 m. rugsėjo 6 d.¹

Byla C-73/11 P

**Frucona Košice a. s.
prieš**

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Valstybės pagalba — EB 87 straipsnio 1 dalis — Valstybės pagalbos sąvoka — Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio privataus kreditoriaus kriterijus — Atsisakymas išieškoti dalį mokestinės skolos pagal susitarimą — Susitarimo ir bankroto procedūros privalomų ir trūkumų įvertinimas — Bankroto procedūros neapibrėžtumas ir trukmė — Slovakijos mokesčių institucijų elgesys su įmone Frucona Košice“

I – Įžanga

1. Šis skundas Teisingumo Teismui suteikia progą svarbiu aspektu išplėtoti savo praktiką, susijusią su teisės normomis, reglamentuojančiomis valstybės pagalbą. Reikia įkvėpti gyvybės *privataus kreditoriaus kriterijui*, pagal kurį vertinama, ar tam tikros lengvatos arba valstybės institucijų atsisakymas reikšti reikalavimą įmonei yra neutralūs konkurencijos teisės požiūriu, ar vis dėlto laikytini valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį (dabar – SESV 107 straipsnio 1 dalis²). Kitaip nei susijęs privataus investuotojo kriterijus³, privataus kreditoriaus kriterijus teismo praktikoje beveik nebuvo nagrinėtas. Todėl jis ir liko neapibrėžtas, netgi „mistiškas“⁴.

2. Šioje byloje privataus kreditoriaus problema kyla nagrinėjant bankroto teisėje reglamentuojamą įmonės *Frucona Košice a. s.* (toliau ir „apeliantė“) ir Slovakijos mokesčių institucijos, kuri 2004 m. atsisakė 65 % šios įmonės atžvilgiu turimų reikalavimų sumokėti akcizo mokesčių, susitarimą. Pritarus Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, Europos Komisija kvalifikavo šį atsisakymą kaip valstybės pagalbą, nes, jos vertinimu, *Frucona* bankroto atveju galėjo būti patenkintas didesnis procentas mokesčių institucijos reikalavimų, nei sudarius šį susitarimą. O *Frucona* ryžtingai tvirtina, kad per bankroto arba mokesčių išieškojimo procedūrą nebūtų buvę (bent jau tai nėra akivaizdu) patenkinta daugiau nei susitarime nustatytų 35 % Slovakijos mokesčių institucijos reikalavimų.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Sprendžiant šį teisminį ginčą, dar reikia remtis Sąjungos teisėje įtvirtintu draudimu teikti valstybės pagalbą, suformuluotu EB 87 straipsnio 1 dalyje, nes ginčijamą sprendimą Komisija priėmė 2006 m. birželio 7 d., t. y. prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai.

3 — Svarbiausias sprendimas šiuo klausimu – 1991 m. kovo 21 d. Sprendimas *Italija prieš Komisiją* (C-303/88, Rink. p. I-1433, 20–22 punktai); taip pat žr. neseniai priimtą 2012 m. birželio 5 d. Sprendimą *Komisija prieš EDF ir kt.* („EDF“, C-124/10 P).

4 — Žr. generalinio advokato M. Poiars Maduro 2004 m. balandžio 1 d. išvadą byloje *Ispanija prieš Komisiją* (C-276/02, Rink. p. I-8091, 36 punktas).

3. Šalys ypač ginčijasi dėl nelabai aiškios formuluotės, kuria Teisingumo Teismas 1999 m. Sprendime *DMT*⁵ apibūdino privataus kreditoriaus kriterijų. Pagal ją valstybės institucijų suteikta lengvata laikytina valstybės pagalba, jei įmonė gavėja esant panašiai situacijai iš privataus kreditoriaus *akivaizdžiai* nebūtų gavusi lengvatos suteiktos ekonominės naudos. Kaip rodo ši byla, šią teismo praktiką būtinai reikia patikslinti.

II – Bylos aplinkybės

4. *Frucona* yra pagal Slovakijos teisę veikianti prekybos bendrovė, turinti buveinę Košicėje (Slovakija). Iš pradžių ji gamino alkoholinius ir spirituotus gėrimus ir maisto produktus, kaip antai konservuotus vaisius, daržoves ir sultis bei gazuotus ir negazuotus gėrimus. Nuo tada, kai 2004 m. kovo 6 d. iš jos dėl nesumokėto akcizo mokesčio buvo atimta licencija gaminti ir perdirbti alkoholinius ir spirituotus gėrimus, ji ėmėsi pardavinėti kitos įmonės pagamintus spirituotus gėrimus.

A – Nacionalinės administracinės ir teismo procedūros

5. Kai *Frucona* nebegalėjo susimokėti už 2004 m. priskaičiuotų akcizo mokesčių, jos išskolinimas pasidarė pernelyg didelis pagal Slovakijos įstatymą dėl likvidavimo teismo tvarka ir susitarimo. 2004 m. kovo 8 d. *Frucona* pateikė *Krajský súd v Košiciach* (Košicės apygardos teismas) prašymą pradėti susitarimo sudarymo procedūrą. Įmonės pasiūlyme sudaryti susitarimą buvo remiamasi visa jos skolos suma – 644,6 mln. SKK; jame buvo siūloma visiems neprivilegiuotiems kreditoriams ir kai kuriems pirmumo teisę turintiems kreditoriams sumokėti kiekvienam po dalį, lygią 35 % visos atitinkamam kreditoriui mokėtinos sumos. Šių *Frucona* skolų liūto dalį sudarė Slovakijos mokesčių institucijoms mokėtini akcizo mokesčiai.

6. Kad vietos mokesčių institucija galėtų įvertinti atitinkamus susitarimo, bankroto procedūros teisme ir mokesčių išieškojimo privalumus, prieš *Krajský súd v Košiciach* patvirtinant susitarimą *Frucona* jai pateikė kelias audito ataskaitas. Be to, 2004 m. birželio 21 d. Slovakijos mokesčių administratorius, siekdamas nustatyti, kiek įmonė turi grynąjį pinigų, atliko patikrinimą *Frucona* patalpose.

7. Nors Slovakijos generalinė mokesčių direkcija paragino vietos mokesčių instituciją nepriimti *Frucona* pasiūlymo sudaryti susitarimą dėl to, kad jis nepalankus Slovakijos Respublikai, 2004 m. liepos 9 d. vietos mokesčių institucija pasiūlymui pritarė. 2004 m. liepos 14 d. nutartimi *Krajský súd v Košiciach* patvirtino susitarimą, kuriame buvo numatyta, kad bus patenkinta tik 35 % Slovakijos mokesčių administratoriaus reikalavimų, t. y. sumokėta 224,3 mln. SKK mokesčių.

8. 2004 m. liepos 14 d. vietos mokesčių institucijos direktorius buvo laikinai nušalintas nuo pareigų ir vietoj jo paskirtas kitas. Vėliau jis buvo apkaltintas sukčiavimu ir piktnaudžiavimu tarnyba, tačiau dėl visų pateiktų kaltinimų išteisintas.

9. 2004 m. spalio 20 d. vietos mokesčių institucija pranešė *Frucona*, kad susitarimo sąlygos yra netiesioginė valstybės pagalba, kurią turi patvirtinti Komisija.

10. 2004 m. spalio 25 d. sprendimu *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) atmetė 2004 m. rugpjūčio mėn. vietos mokesčių institucijos pateiktą apeliacinį skundą dėl 2004 m. liepos 14 d. *Krajský súd v Košiciach* nutarties, kuria buvo patvirtintas susitarimas, ir paskelbė, kad minėta nutartis yra teisėta ir vykdytina nuo 2004 m. liepos 23 d.

11. 2004 m. gruodžio 17 d. *Frucona* pagal susitarimą vietos mokesčių institucijai sumokėjo 224,3 mln. SKK sumą, t. y. 35 % visos mokesstinės skolos.

5 — 1999 m. birželio 29 d. Sprendimas *DM Transport* („DMT“, C-256/97, Rink. p. I-3913, 30 punktas).

12. Pateikus kasacinį skundą, *Najvyšší súd Slovenskej republiky* 2006 m. balandžio 27 d. sprendimu iš dalies panaikino 2004 m. liepos 14 d. *Krajský súd v Košiciach* nutartį. 2006 m. rugpjūčio 18 d. nutartimi *Krajský súd v Košiciach* nustatė, kad vietos mokesčių institucijai *Frucona* yra skolinga 640,4 mln. SKK mokesčių (t. y. 35 % šios sumos tapo lygi 224,1 mln. SKK).

B – Administracinė procedūra Europos Komisijoje

13. Europos Komisija šį atvejį pradėjo nagrinėti 2004 m. spalio 15 d. gavusi skundą. 2005 m. liepos 5 d. Komisija pradėjo formalią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį⁶. Ši procedūra buvo baigta 2006 m. birželio 7 d. Sprendimu 2007/254/EB⁷ (toliau ir „ginčijamas Komisijos sprendimas“), kurio 1 straipsnyje Komisija konstatavo, kad *Frucona* susitarimu buvo suteikta su bendrąja rinka nesuderinama 416 515 990 SKK dydžio valstybės pagalba. To paties sprendimo 2 straipsnyje Slovakijos Respublika buvo įpareigota imtis visų priemonių, reikalingų siekiant nedelsiant išieškoti iš gavėjo visą suteiktą pagalbą su palūkanomis.

C – Pirmosios instancijos procesas Europos Sąjungos Bendrajame Teisme

14. 2007 m. sausio 12 d. *Frucona* ginčijamą Komisijos sprendimą apskundė Bendrajam Teismui, pateikusi ieškinį dėl panaikinimo pagal EB 230 straipsnio 4 dalį. 2007 m. spalio 11 d. nutartimi pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 116 straipsnio 6 dalį *St. Nicolaus-trade a. s.* buvo leista įstoti į bylą Komisijos pusėje.

15. Pirmojoje instancijoje *Frucona* ieškinyje dėl panaikinimo nebuvo patenkintas. 2010 m. gruodžio 7 d. sprendimu⁸ (toliau ir „skundžiamas teismo sprendimas“) Bendrasis Teismas atmetė ieškinį ir nurodė *Frucona* padengti bylinėjimosi išlaidas.

III – Apeliacinis procesas Teisingumo Teisme

16. Bendrojo Teismo sprendimą *Frucona* apskundė šiuo apeliaciniu skundu, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2011 m. vasario 17 d.

17. Apeliantė prašo:

- panaikinti 2010 m. gruodžio 7 d. Bendrojo Teismo sprendimą byloje T-11/07, kiek jis susijęs su ketvirtuoju ir šeštuoju apeliantės Bendrajam Teismui pateikto ieškinio pagrindais,
- pripažinti šiuos ieškinio pagrindus pagrįstais,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl apeliantės ieškinio 5–9 pagrindų, kiek jie susiję su mokesčių išieškojimo procedūra,
- priteisti iš Komisijos apeliantės patirtas išlaidas.

18. Komisija savo ruožtu prašo:

- apeliacinį skundą atmesti ir

6 — 2005 m. liepos 5 d. Komisijos sprendimas (dėl valstybės pagalbos Nr. C 25/2005, ex NN 21/2005), proceso kalba išspausdintas OL C 233, p. 47, kartu su išversta santrauka.

7 — 2006 m. birželio 7 d. Komisijos sprendimas 2007/254/EB dėl valstybės pagalbos C 25/2005 (ex NN 21/2005), kurią Slovakijos Respublika suteikė *Frucona Košice a. s.*, pranešta dokumentu Nr. K(2006) 2082 (OL L 112, 2007, p. 14).

8 — 2010 m. gruodžio 7 d. Bendrojo Teismo sprendimas *Frucona Košice prieš Komisiją* (T-11/07, Rink. p. II-5453).

— priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.

19. Kita proceso šalis, *St. Nicolaus-trade*, taip pat prašo atmesti apeliacinį skundą, patvirtinti skundžiamą teismo sprendimą ir priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.

20. Teisingumo Teisme apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka; 2012 m. liepos 5 d. taip pat surengtas teismo posėdis.

IV – Teisinis vertinimas

21. Apeliaciniu skundu *Frucona* ginčija ne visus klausimus, kurie buvo kilę pirmojoje instancijoje. Vis dėlto apeliančė nesutinka tik su skundžiamo teismo sprendimo 88–168 ir 212 punktais ir savo nesutikimą grindžia dviem pagrindais. Viena vertus, ji tvirtina, kad Bendrasis Teismas, vertindamas, kaip Komisija taikė privataus kreditoriaus kriterijų, vadovavosi netinkamais teisiniais kriterijais (žr. A skirsnį). Kita vertus, ji teigia, kad Bendrasis Teismas neleistinai bandė Komisijos argumentus, susijusius su privataus kreditoriaus kriterijaus taikymu, pakeisti savais ir (arba) akivaizdžiai suklydo vertindamas su šiuo kriterijumi susijusius įrodymus, taip iškraipydamas aiškią įrodymų reikšmę (žr. toliau B skirsnį).

A – Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas: teisiniai nurodymai, kaip taikyti privataus kreditoriaus kriterijų

22. Pirmajame apeliacinio skundo pagrindu kalbama apie teisinius nurodymus, kaip taikyti privataus kreditoriaus kriterijų. *Frucona* kaltina Bendrąjį Teismą, kad vertindamas, kaip Komisija taikė privataus kreditoriaus kriterijų, jis vadovavosi netinkamais teisiniais kriterijais. Todėl apeliančė ginčija skundžiamo teismo sprendimo 89–92 punktus ir 106–121 punktus; ji taip pat nesutinka su šio sprendimo 139–142 punktais.

1. Priimtinumas

23. Komisija abejoja, ar *Frucona* argumentai, pateikti šiame pirmajame apeliacinio skundo pagrindu, yra priimtini.

24. Pirma, Komisija kritikuoja tai, kad keliose apeliacinio skundo vietose *Frucona* daro kryžmines nuorodas į savo ieškinį pirmojoje instancijoje. Jos teigimu, toks nuorodų pateikimo būdas neatitinka reikalavimų, išdėstytų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 112 straipsnyje.

25. Šiuo atžvilgiu pastebėtina, kad apeliaciniame skunde, paduotame vadovaujantis SESV 256 straipsnio 1 dalimi, skaitoma kartu su Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio 1 dalimi ir procedūros reglamento 112 straipsnio 1 dalies c punktu, turi būti tiksliai įvardyti teisiniai argumentai, kuriais grindžiamas prašymas panaikinti pirmosios instancijos sprendimą⁹. Iš tiesų bendra nuoroda į kitus dokumentus, net jeigu jie – kaip ir šiuo atveju – pridėti prie apeliacinio skundo kaip priedai, šių reikalavimų neatitinka¹⁰.

9 — 1995 m. gruodžio 14 d. Nutartis *Hogan prieš Teisingumo Teismą* (C-173/95 P, Rink. p. I-4905, 20 punktas), 1996 m. rugsėjo 17 d. Nutartis *San Marco Impex prieš Komisiją* (C-19/95 P, Rink. p. I-4435, 37 punktas), 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Lindorfer prieš Tarybą* (C-227/04 P, Rink. p. I-6767, 45 punktas), 2010 m. spalio 14 d. Sprendimas *Nuova Agricast ir Cofra prieš Komisiją* (C-67/09 P, Rink. p. I-9811, 48 punktas) ir 2011 m. rugsėjo 29 d. Sprendimas *Elf Aquitaine prieš Komisiją* („Elf Aquitaine“, C-521/09 P, Rink. p. I-8947, 144 punktas).

10 — Žr. 2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Dansk Rorindustri ir kt. prieš Komisiją* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 94, 97 ir 100 punktai) ir 2011 m. birželio 28 d. Bendrojo Teismo nutartį *van Arum prieš Parlamentą* (T-454/09 P, neskelbiamas Rinkinyje, 133 punktas).

26. Tačiau nagrinėjama atveju *Frucona* nedarė bendros nuorodos į savo pirmojoje instancijoje pateiktus pagrindus ir argumentus. Veikiau apeliantė savo apeliacinio skundo pagrindiniame tekste priminė specifinius pirmojoje instancijoje pateiktų argumentų aspektus ir pakankamai aiškiai juos aprašė. Ir tik grįsdama savo samprotavimų teisingumą ji nurodė atitinkamas pirmojoje instancijoje pateikto ieškinio vietas.

27. Todėl su šiuo klausimu susijusi Komisijos kritika yra nepagrįsta.

28. Komisija taip pat abejoja, ar priimtinos tos apeliacinio skundo vietos, kur *Frucona* pateikia samprotavimus apie vietinių ekspertų prognozių, kokia reikalavimų dalis gali būti patenkinta per bankroto procedūrą, svarbą¹¹. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad ši dalis, kuria *Frucona* užbaigia pirmojo apeliacinio skundo pagrindu pateiktus samprotavimus, niekaip nesusijusi su tekstu, ypač turint galvoje *Frucona* apibendrinant suformuluotą prašymą¹², todėl esą neaišku, kaip ji susijusi su prašymu persvarstyti pirmosios instancijos teismo sprendimą.

29. Ir šis Komisijos argumentas visiškai nepagrįstas. Juk kiekviena šalis pati sprendžia, kokia turi būti jos Teisingumo Teismui pateikiamų samprotavimų struktūra. Gal ir neatrodo prasminga procesiniame dokumente po apeliacinio skundo pagrindo „apibendrinimo“ („Conclusion“) dar pateikti esminius samprotavimus. Tačiau tai yra ne priimtino, o vien tikslingumo klausimas, kurį kiekviena šalis vertina savo nuožiūra. Priimtino problema geriausiai atveju kyla tuomet, kai nėra aiškaus ryšio tarp šalies argumentų ir jos apeliaciniame skunde pateiktų prašymų, todėl nei Teisingumo Teismas, nei kiti proceso dalyviai šiais klausimais negali tinkamai pareikšti savo nuomonės. Tačiau nagrinėjama atveju *Frucona* keliose savo apeliacinio skundo vietose aiškiai paaiškino, jog kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad vertindamas privataus kreditoriaus kriterijaus taikymą jis neva nepakankamai atsižvelgė į ekspertų išvadų svarbą. Nematyti, kad proceso dalyviams šiuo klausimu būtų buvę sunku pareikšti nuomonę.

30. Taigi neabejotina, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas yra priimtinas.

2. Pagrįstumas

31. Apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas neteisėtai patvirtino, jog buvo suteikta valstybės pagalba¹³. Jos teigimu, viena vertus, Bendrasis Teismas prieš imdamasis vertinti neteisėtai pristatė taikytiną teismų praktiką, susijusią su privataus kreditoriaus kriterijumi; kita vertus, jis esą klaidingai pritaikė privataus kreditoriaus testą.

a) Dėl kaltinimo, kad Bendrasis Teismas neteisėtai pristatė taikytiną teismų praktiką

32. *Frucona*, kaltindama Bendrąjį Teismą, kad pradėjo vertinimą neteisingu taikytinos teismo praktikos, susijusios su privataus kreditoriaus kriterijumi, pristatymu, iš esmės kritikuoja tai, kad skundžiamas teismo sprendimas buvo nepakankamai motyvuotas.

33. Tačiau šis kaltinimas neatlaiko detalesnio nagrinėjimo.

11 — „Local expertise as to the levels of recovery to be expected under the bankruptcy procedure“ (apeliacinio skundo 35–41 punktai).

12 — „Conclusion in respect of the first plea“ (apeliacinio skundo 34 punktas).

13 — Pirmiausia žr. skundžiamo teismo sprendimo 212 punktą.

34. Pareiga tinkamai motyvuoti pirmosios instancijos sprendimus išplaukia iš Teisingumo Teismo statuto 36 straipsnio, skaitomo kartu su 53 straipsnio 1 dalimi. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką iš sprendimo motyvų turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai matyti Bendrojo Teismo argumentai, kad suinteresuotieji asmenys galėtų suprasti teismo sprendimo priežastis, o Teisingumo Teismas – vykdyti teisminę kontrolę¹⁴.

35. Tiesa, gerai, jei Bendrasis Teismas prieš pateikdamas samprotavimus dėl tam tikro ieškinio pagrindo pristato taikytiną teismų praktiką ir, jei reikia, ją išnagrinėja. Tačiau tai tik tikslingumo klausimas, kurį vertindamas Bendrasis Teismas turi didelę diskreciją.

36. Kalbant apie pareigą motyvuoti, svarbiausia, ar skundžiamas teismo sprendimas suformuluotas suprantamai, ar jame išnagrinėti visi ieškovės pareikšti kaltinimai¹⁵ ir ar pakankamai aiškūs teismo motyvai, nesvarbu, ar ir kaip teismas remiasi ankstesne teismų praktika.

37. Šiuos reikalavimus skundžiamas teismo sprendimas visiškai atitinka; be kita ko, tai rodo ir faktas, kad *Frucona* pavyko tiksliai ir detalai nurodyti teisės klaidas, jos nuomone, padarytas minėtame sprendime.

38. Iš tiesų *Frucona* labiau kliūva ne skundžiamo teismo sprendimo motyvai, o jo turinys. Klausimą, ar jis teisingas, išsamiau nagrinėsiu toliau.

b) Dėl kaltinimo klaidinga turinio interpretacija ir klaidingu privataus kreditoriaus testo taikymu

39. Apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas nagrinėjamu atveju klaidingai interpretavo privataus kreditoriaus testo turinį ir klaidingai jį pritaikė. Jos nuomone, Bendrasis Teismas padarė neteisingą prielaidą, kad Slovakijos vietos mokesčių institucijai atsisakius savo reikalavimų *Frucona* buvo suteikta valstybės pagalba¹⁶.

i) Privataus kreditoriaus testo turinys

40. Pirmiausia *Frucona* tvirtina, kad valstybės institucijų veiksmas, kaip antai Slovakijos vietos mokesčių institucijos sprendimas atsisakyti reikalavimų, dėl kurio vyksta ginčas, valstybės pagalba gali būti laikomas tik tuomet, jei iš to išplaukianti ekonominė nauda suinteresuotai įmonei yra „akivaizdžiai didesnė“¹⁷ nei ta, kurią panašiomis aplinkybėmis suteiktų privatus kreditorius. Apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas, išsiaiškinęs tik tai, ar iš susitarimo Slovakijos Respublikos mokesčių administratoriaus gauta nauda „buvo didesnė“ nei ta, kurią ši institucija būtų galėjusi gauti iš bankroto ar mokesčių išieškojimo procedūros¹⁸, ir ar bankroto procedūra būtų buvusi „palankesnė“ nei susitarimas¹⁹, bet neieškojęs „akivaizdžios naudos“, padarė teisės klaidą.

14 — 1998 m. gegužės 14 d. Sprendimas *Taryba prieš de Nil ir Impens* (C-259/96 P, Rink. p. I-2915, 32 ir 33 punktai), 2001 m. gegužės 17 d. Sprendimas *IECC prieš Komisiją* (C-449/98 P, Rink. p. I-3875, 70 punktas), 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimas *France Télécom prieš Komisiją* (C-202/07 P, Rink. p. I-2369, 29 punktas) ir 2010 m. spalio 14 d. Sprendimas *Telekom prieš Komisiją* (C-280/08 P, Rink. p. I-9555, 136 punktas).

15 — Žr. 2007 m. spalio 25 d. Sprendimą *Komninou ir kt. prieš Komisiją* (C-167/06 P, 22 punktas).

16 — Dėl šios Bendrojo Teismo prielaidos ypač žr. skundžiamo teismo sprendimo 212 punktą.

17 — Proceso kalba: „manifestly more generous“.

18 — Skundžiamo teismo sprendimo 89 punkto antras sakiny.

19 — Skundžiamo teismo sprendimo 89 punkto trečias sakiny ir 92 punktas.

41. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką tam, kad priemonę būtų galima kvalifikuoti kaip valstybės pagalbą pagal Sutartis, reikia, kad būtų tenkinami EB 87 straipsnio 1 dalyje (dabar SESV 107 straipsnio 1 dalis) nustatyti keturi kumuliaciniai kriterijai. Pirma, turi būti valstybės parama arba parama panaudojant valstybės išteklius, antra, turi būti galimybė šia parama daryti poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, trečia, ja turi būti suteikta naudos asmeniui, kuris ja naudojasi, ir, ketvirta, ji turi iškraipyti konkurenciją ar kelti tokio iškraipymo pavojų²⁰.

42. Anksčiau daug kartų įvairiomis aplinkybėmis yra paaiškėję, kad mokestinės priemonės gali sukelti keblių problemų valstybės pagalbą reglamentuojančiai teisei²¹; ši tiesa patvirtinama ir nagrinėjamoje byloje.

43. Šiuo atveju ginčijamasi, ar vietos mokesčių institucijai pagal susitarimą atsisakius 65 % akcizo mokesčių reikalavimų *Frucona* gavo *naudos*, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį. Tai priklauso nuo to, ar pagalbą gavusi įmonė dėl to įgijo ekonominį pranašumą, kurio nebūtų įgijusi įprastomis rinkos sąlygomis²².

44. Atsakant į šį klausimą, lemiamos reikšmės turi palyginimas su privačiu kreditoriumi, siekiančiu, kad jam būtų sumokėtos sumos, kurias jam skolingas skolininkas²³. Toks privatus kreditorius, jei veikia rinkos sąlygomis, sieks gauti kuo didesnę pelną ir kuo labiau sumažinti nuostolius. Todėl jam skolingai įmonei lengvatų jis suteiks tik tuomet, jei ir kiek jam tai, vertinant ekonominiu požiūriu, apsimokės ar bent jau atrodys priimtina.

45. Poziciją dėl privataus kreditoriaus kriterijaus Teisingumo Teismas yra išsamiau išdėstęs Sprendime *DMT*. Šio sprendimo rezoliucinėje dalyje jis pripažino, kad jei institucija, renkanti socialines rinkliavas, savo nuožiūra suteikia jas sumokėti turinčiai įmonei lengvatų, tai laikytina valstybės pagalba tuo atveju, jei ši įmonė, atsižvelgiant į taip suteiktos ekonominės naudos reikšmę, *akivaizdžiai* tokių lengvatų nebūtų gavusi iš privataus kreditoriaus, jos atžvilgiu esančiu tokioje pačioje situacijoje kaip ir už rinkliavų surinkimą atsakinga institucija²⁴.

46. Nuo to laiko prievoksmio „akivaizdžiai“ vartojimas kelia sumaištį. Šią sumaištį dar labiau sustiprina tai, kad Teisingumo Teismas minėtą formuluotę vienoje Sprendimo *DMT* motyvų vietoje vartoja šiek tiek pakeistą: laikyti, kad buvo suteikta valstybės pagalba, galima tuomet, jei įmonei gavėjai suteiktos lengvatos yra „akivaizdžiai didesnės“ nei tos, kurias šiai įmonei būtų suteikęs privatus kreditorius²⁵.

20 — Nusistovėjusi teismų praktika; žr. 2003 m. liepos 24 d. Sprendimą *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, Rink. p. I-7747, 74 ir 75 punktai), 2008 m. liepos 1 d. Sprendimą *Chronopost ir La Poste prieš UFX ir kt.* („Chronopost“, C-341/06 P ir C-342/06 P, Rink. p. I-4777, 121, 122 ir 129 punktai) ir 2009 m. lapkričio 17 d. Sprendimą *Presidente del Consiglio dei Ministri* („Sardegna“, C-169/08, Rink. p. I-10821, 52 punktas).

21 — Be kitų, žr. Sprendimą *Sardegna* (minėtas 20 išnašoje), 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *British Aggregates prieš Komisiją* („British Aggregates“, C-487/06 P, Rink. p. I-10515), 2012 m. birželio 21 d. Sprendimą *BNP Paribas ir BNL prieš Komisiją* („BNP Paribas“, C-452/10 P) ir Sprendimą *EDF* (minėtas 3 išnašoje).

22 — Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 22 punktas); taip pat žr. 1996 m. liepos 11 d. Sprendimą *SFEI ir kt.* (C-39/94, Rink. p. I-3547, 60 punktas), 1999 m. balandžio 29 d. Sprendimą *Ispanija prieš Komisiją* (C-342/96, Rink. p. I-2459, 41 punktas) ir Sprendimas *EDF* (minėtas 3 išnašoje, 78 punktas).

23 — Sprendimai *Ispanija prieš Komisiją* (C-342/96, minėtas 22 išnašoje, 46 punktas) ir *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 24 ir 25 punktai); taip pat žr. 2002 m. liepos 11 d. Bendrojo Teismo sprendimą *HAMSA prieš Komisiją* („HAMSA“, T-152/99, Rink. p. II-3049, 167 punktas).

24 — Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 30 punktas ir rezoliucinė dalis).

25 — Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 25 punktas). Atrodo, kad ši motyvuojant sprendimą vartota formuluotė labiau nei Sprendimo *DMT* rezoliucinė dalis grindžiama generalinio advokato F. G. Jacobs 1998 m. rugsėjo 24 d. išvada šioje byloje: generalinis advokatas valstybės pagalba laiko tą atvejį, kai nagrinėjamos lengvatos yra „akivaizdžiai didesnės“ nei tos, kurias panašiomis aplinkybėmis būtų suteikęs privatus kreditorius (išvados 34, 37 ir 45 punktai). Panašios nuomonės laikomasi ir Bendrojo Teismo sprendime *HAMSA* (minėtas 23 išnašoje, 170 punktas), ir 2007 m. rugsėjo 12 d. Bendrojo Teismo sprendime *Olympiaki Aeroporia Ypiresies prieš Komisiją* („Olympic Airways“, T-68/03, Rink. p. II-2911, 283 punktas), nors juose vartojamos formuluotės tokios pat neišskios kaip ir Sprendime *DMT*.

47. Toliau paaiškinsiu, kad sąvoka „akivaizdžiai“, vartojama Sprendime *DMT*, į privataus kreditoriaus testą neįveda nei kiekybinio elemento, nei gali būti interpretuojama kaip nacionalinių institucijų, teikiančių valstybės pagalbą, diskrecijos dalis. Sąvoka „akivaizdžiai“ veikiau yra, kad ir nevysiškai aiški, nuoroda į vertinimo kriterijus, kuriais atlikdami privataus kreditoriaus testą turi vadovautis nacionaliniai teismai ir Komisija kaip konkurencijos institucija.

– Kiekybinio elemento nebuvimas

48. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad Sprendime *DMT*²⁶ vartojamas žodis „akivaizdžiai“ reiškia *kiekybinį elementą* ir kad valstybės pagalba laikytinas tik tas atvejis, kai naudos, kurią gavo įmonė, vertė ar apimtis yra „akivaizdžiai didesnė“ nei tos naudos, kurią panašioje situacijoje būtų suteikęs privatus kreditorius²⁷.

49. Tačiau per posėdį Teisingumo Teisme visi proceso dalyviai sutiko, kad Sprendime *DMT* vartojamas prievoksmis „akivaizdžiai“ į privataus kreditoriaus kriterijų *neįveda* kiekybinio elemento ir kad jo jokia būdu negalima suprasti kaip nuorodos į mažiausią skirtumą tarp valstybės institucijų suteiktos ir iš privataus kreditoriaus tikėtinos gauti naudos.

50. Iš tiesų Sąjungos teismai, savo sprendimuose plėtodami teisę, negali papildyti EB 87 straipsnio 1 dalyje (dabar SESV 107 straipsnio 1 dalis) vartojamos valstybės pagalbos sąvokos Sutarčių leidėjo nenumatytu reikšmingumo elementu. Tai padaręs Teisingumo Teismas sulauktų kaltinimo, kad kišasi į Sąjungos teisės aktų leidėjo, kuris vienintelis pagal EB 89 straipsnį (SESV 109 straipsnis) priimdamas įgyvendinimo reglamentus gali nustatyti bendrąsias išimtis, kaip antai *de minimis* pagalbą²⁸, sferą. Taip pat būtų neaiškus šios rašytinės *de minimis* reglamentuojančios nuostatos santykis su nerašytu, bet teismų praktikoje pripažįstamu reikšmingumo elementu. Be to, nerašytas reikšmingumo elementas sukeltų nemažai teisinio netikrumo. Todėl, taikant privataus kreditoriaus kriterijų, į lengvatos pobūdį ir mastą, apsvarstant visas konkrečius atvejo aplinkybes, galima atsižvelgti tik kaip į netiesioginius įrodymus²⁹.

51. Taigi Bendrasis Teismas nagrinėjamu atveju visiškai teisingai vadovavosi tuo, kad nauda, kaip ji suprantama valstybės pagalbą reglamentuojančiuose teisės aktuose, gali būti suteikta ir tuomet, kai atlikus privataus kreditoriaus testą gauti skaičiai mažai skiriasi³⁰. Vien tai, kad šiuo atveju vietos mokesčių institucija per bankroto procedūrą galėjo gauti mažiausiai 225,5 mln. SKK, – t. y. tik šiek tiek daugiau³¹, nei pagal susitarimą faktiškai sumokėta 224,3 mln. SKK suma³², – dar savaime nereiškia, kad *Frucona* iš valstybės institucijų negavo ekonominės naudos, kurios akivaizdžiai nebūtų gavusi iš privataus kreditoriaus panašiomis aplinkybėmis.

26 — Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 25, 30 punktai ir rezoliucinė dalis).

27 — Dar kartą žr. generalinio advokato F. G. Jacobs išvadą byloje *DMT* (minėta 5 išnašoje, 34, 37 ir 45 punktai).

28 — Šiuo metu Sąjungoje *de minimis* pagalba reglamentuojama 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 379, p. 5). Komisijai priimant ginčijamą sprendimą galiojo 2001 m. sausio 12 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 69/2001 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai (OL L 10, p. 30; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 138).

29 — Tai pripažįsta ir Teisingumo Teismas Sprendime *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 30 punktas ir rezoliucinė dalis), pateikdamas formuluotę „atsižvelgiant į suteiktos ekonominės naudos reikšmę“.

30 — Be kita ko, žr. skundžiamo teismo sprendimo 137 punktą, kuriame Bendrasis Teismas konstatuoja, kad suma, kurią būtų galima gauti per bankroto procedūrą, „beveik lygi“ sumai, kurią *Frucona* sumokėjo pagal susitarimą.

31 — Kaip matyti iš skundžiamo teismo sprendimo 137 punkto, ginčijamame Komisijos sprendime apskaičiuotos tikėtinos minimalios pajamos iš bankroto procedūros (239 mln. SKK) buvo apskaičiuotos klaidingai. Ištaisius Komisijos padarytą klaidą, pasak Bendrojo Teismo, išeina 225,5 mln. SKK. Šiuo klausimu žr. šios išvados 97–104 punktus.

32 — Žr. šios išvados 11 punktą ir skundžiamo teismo sprendimo 22 punktą.

– Nacionalinės institucijos diskrecijos neturi

52. Atrodo, kad *Frucona* supranta Sprendime *DMT* vartojamą sąvoką „akivaizdžiai“³³ kaip tam tikrą diskrecijos, kurią neva turi turėti nacionalinės institucijos, išraišką. Ji primygtinai pabrėžia galimų veikslių, kurių paprastai gali imtis rinkos sąlygomis veikiantys kreditoriai savo skolininkų atžvilgiu, „spektrą“. Kol valstybinis kreditorius nenusprendžia imtis veikslių, išeinančių už šio spektro ribų, tol, *Frucona* manymu, negalima kalbėti apie naudą, kaip ji suprantama valstybės pagalbą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Tik jei valstybinis kreditorius imasi priemonių, kurių nuovokus privatus kreditorius akivaizdžiai nebūtų ėmęsis, tai, *Frucona* manymu, gali reikšti naudą, kaip ji suprantama valstybės pagalbą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

53. Tačiau ir šis požiūris klaidingas. Kiek galima spręsti, Teisingumo Teismas, nagrinėdamas su valstybės pagalba susijusias bylas, dar niekada nėra pripažinęs valstybių narių institucijas turint kokią nors diskreciją imtis priemonių, kurias Komisija ar nacionaliniai teismai, turint galvoje Sutartyse įtvirtintas konkurenciją reglamentuojančias taisykles, galėtų kontroliuoti tik ribotai.

54. Priešingai, EB 87 ir 88 straipsniuose (dabar – SESV 107 ir 108 straipsniai) numatyta, kad Komisija, kaip ES konkurencijos institucija, gali vykdyti išsamią valstybės pagalbos kontrolę. Jei nacionalinėms institucijoms kyla abejonių, ar priemonės, kurias jos pritaikė įmonėms, patenka į valstybės pagalbos kategoriją ir yra draudžiamos, jos gali iš anksto pasirūpinti, kad apie šias priemones būtų pranešta Komisijai.

55. Pripažinus daugybės nacionalinių institucijų, nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu Europos Sąjungoje teikiančių valstybės pagalbą, diskreciją, būtų aiškiai susilpnintas EB 87 straipsnio 1 dalyje (SESV 107 straipsnio 1 dalis) įtvirtintas valstybės pagalbos draudimas, kuris yra vienas pagrindinių Sąjungos teisės principų, turintis didžiulę reikšmę veikti vidaus rinkai. Kiltų rimtas pavojus, kad Komisijos vykdoma pagalbos priežiūra taptų visiškai neveiksminga, nukentėtų ir vienodas Europoje galiojančių konkurencijos taisyklių aiškinimas ir taikymas. Todėl kiltų rimtų abejonių, ar bus pasiektas esminis vienodų konkurencijos sąlygų visoms vidaus rinkoje veikiančioms įmonėms tikslas („level playing field“)³⁴.

56. Taip pat reikėtų pagalvoti ir apie tai, kad privataus kreditoriaus kriterijus ir privataus investuotojo kriterijus glaudžiai susiję. Abu kriterijai suteikia informacijos, ar įmonė jai valstybės institucijų suteiktą ekonominę naudą būtų galėjusi gauti ir normaliomis rinkos sąlygomis. Juk abu kriterijai – tai dvi vienos monetos pusės. Todėl Teisingumo Teismas, juos aiškindamas ir taikydamas, turi būti nuoseklus ir atsižvelgti į tai, kad privataus investuotojo kriterijaus jis kol kas, kiek galima spręsti, dar nėra susilpninęs valstybės narės diskrecijos pripažinimu.

– Komisijos ir nacionalinių teismų diskrecija

57. Iš tiesų Teisingumo Teismas, Sprendime *DMT* vartodamas prievoksmį „akivaizdžiai“, tepriminė – reikia pripažinti, pakankamai neaiškiai – apie diskreciją, kurią turi Komisija ir nacionaliniai teismai³⁵, kai jie, taikydami privataus kreditoriaus kriterijų, tikrina valstybės institucijų priemones, ar jos gali būti laikomos valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį (dabar – SESV 107 straipsnio 1 dalis).

33 — Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje, 30 punktas ir rezoliucinė dalis).

34 — Žr. mano 2011 m. gegužės 26 d. išvadą byloje *Residex Capital IV* (C-275/10, Rink. p. I-13043, 67 punktas).

35 — Kaip rodo Sprendimas *DMT* (minėtas 5 išnašoje), privataus kreditoriaus kriterijų, neperžengdami savo kompetencijos ribų (t. y. taikydami SESV 108 straipsnio 3 dalies trečiame sakinyje (anksčiau EB 88 straipsnio 3 dalies trečias sakiny) nustatytą įgyvendinimo draudimą), gali taikyti ir nacionaliniai teismai. Privataus kreditoriaus testą jie turi atlikti tokiu pačiu būdu kaip ir Komisija.

58. Privataus kreditoriaus kriterijus, kaip ir glaudžiai su juo susijęs privataus investuotojo kriterijus, naudojamas siekiant nustatyti, ar įmonė gavėja būtų gavusi *tokios pačios naudos*, kuri jai buvo suteikta iš valstybės lėšų, ir įprastomis rinkos sąlygomis iš privataus asmens³⁶. Taigi reikia įvertinti, kaip panašioje situacijoje, kurioje buvo atsidūręs valstybinis kreditorius, būtų elgęsis rinkos sąlygomis veikiantis nuovokus privatus kreditorius.

59. Per EB 88 straipsnio 2 ar 3 dalyje (dabar SESV 108 straipsnio 2 ar 3 dalys) numatytą administracinę procedūrą tai turi įvertinti Komisija, atsižvelgusi į visas sprendimui priimti reikšmingas konkrečius atvejo aplinkybes ir, jei reikia, paprašiusi atitinkamos valstybės narės suteikti visą reikalingą informaciją³⁷.

60. Norint įvertinti nuovokaus rinkos sąlygomis veikiančio privataus kreditoriaus elgesį, reikia atlikti sudėtingą ekonominį vertinimą³⁸, o tai visuomet susiję su dideliu netikrumu, nes gali būti vertinamas tik *tikėtinas* hipotetinio privataus kreditoriaus elgesys. Todėl Teisingumo Teismo Sprendime *DMT* vartojamas prievoksmis „akivaizdžiai“ ar „aiškiai“ tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas, yra prasmingas tik tuomet, jei laikomas diskrecijos, kurią vertindama tikėtiną hipotetinio privataus kreditoriaus elgesį turi Komisija, išraiška.

61. Jei, atsižvelgiant į konkrečius atvejo aplinkybes, atrodo įmanomi įvairūs rinkos sąlygomis veikiančio privataus kreditoriaus elgesio variantai (pvz., jis, kaip ir nagrinėjamu atveju, gali atsidurti tokioje situacijoje, kai turės rinktis, ar sudaryti su skolininku susitarimą, ar priversti jį skelbti bankrotą³⁹), reikia atidžiai pasverti, kuris iš šių privataus kreditoriaus elgesio variantų būtų buvęs labiausiai tikėtinas, tačiau naudos suteikusi nacionalinė institucija šiuo atžvilgiu neturi jokios diskrecijos⁴⁰.

62. Kitaip nei, pvz., baudžiamajame ar kvazibaudžiamajame procese, tokiais aplinkybėmis negalima remtis aukštu tikimybės standartu. Tai reiškia, kad visiškai nereikia, jog numanomas privataus kreditoriaus elgesys būtų „akivaizdus“ ta prasme, kad jis gali būti laikomas „labai tikėtinu“ ar „ypač tikėtinu“ arba netgi „be pagrįstų abejonių“ prognozuojamu. Juk privataus kreditoriaus testas atliekamas administraciniame ar civiliniame procese per Komisijos atliekamą pagalbos kontrolės procedūrą arba nacionaliniuose teismuose⁴¹, kurių tikslas padėti veiksmingai įgyvendinti Sąjungos teisėje – EB 87 straipsnio 1 dalyje (SESV 107 straipsnio 1 dalyje) – įtvirtintą valstybės pagalbos draudimą ir užtikrintai apsaugoti nuo pavojų konkurenciją vidaus rinkoje. Todėl tokiuose procesuose veiksmų prieš valstybės institucijų tam tikroms įmonėms teikiamą paramą kartelė turi būti nuleista palyginti žemai. Atitinkamai tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamas, turėtų pakakti nustatyti, kad tam tikri privataus kreditoriaus veiksmai (pvz., primygtinis reikalavimas skelbti bankrotą), atsižvelgiant į konkrečius atvejo aplinkybes, *būtų buvę labiau tikėtini* nei kiti (pvz., atsisakyti dalies reikalavimų susitarime)⁴².

36 — Dar kartą žr. Sprendimą *EDF* (minėtas 3 išnašoje, 78 punktas).

37 — Žr. Sprendimą *EDF* (minėtas 3 išnašoje, 86 ir 104 punktai), kuriame buvo kalbama apie privataus investuotojo kriterijų.

38 — 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Ispanija prieš Lenzing* (C-525/04 P, Rink. p. I-9947, 59 punktas).

39 — Žr. 2000 m. birželio 8 d. generalinio advokato J. Mischo išvadą byloje *Ispanija prieš Komisiją* (C-480/98, Rink. p. I-8717, 35 ir 36 punktai) ir generalinio advokato M. Poiaras Maduro išvadą byloje *Ispanija prieš Komisiją* (C-276/02, minėta 4 išnašoje, 37–39 punktai).

40 — Žr. mano komentarus šios išvados 52–56 punktuose.

41 — Komisijos procedūros yra administracinio pobūdžio, o EB 88 straipsnio 3 dalies trečiu sakiniu (SESV 108 straipsnio 3 dalies trečias sakiny) grindžiamos procedūros nacionaliniuose teismuose gali būti ir civilinio pobūdžio. Tačiau tai neturi jokios reikšmės sprendžiant vertinimo kriterijų klausimą.

42 — Žr. ir mano 2007 m. rugsėjo 13 d. išvadą byloje *Bertelsmann ir Sony prieš Impala* (C-413/07 P, Rink. p. I-4951, 206–211 punktai), kurioje nagrinėjau administracinę įmonių koncentracijos procedūrą.

63. Todėl Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime teisingai tiesiog išnagrinėjo, ar nagrinėjamu atveju bankroto ar mokesčių išieškojimo procedūra Slovakijos Respublikos mokesčių administratoriui „būtų buvusi palankesnė“ nei su *Frucona* sudarytas susitarimas⁴³ ir ar Komisija šiuo atžvilgiu ginčijamame sprendime nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

64. Todėl negalima Bendrojo Teismo kaltinti, kad nesuprato privataus kreditoriaus kriterijaus turinio ar vertindamas ginčijamą Komisijos sprendimą pasitelkė klaidingus kriterijus.

ii) Privataus kreditoriaus testo taikymo teisminė kontrolė

65. Kalbant apie konkretų privataus kreditoriaus testo taikymą, pažymėtina, jog *Frucona* kaltina Bendrąjį Teismą, kad jis nagrinėjamoje byloje neatliko paprastą atitinkamų bankroto procedūros ir susitarimo privalumų ir trūkumų *ex post* palyginimą iš Komisijos perspektyvos, bet nevertino jų iš privataus kreditoriaus *ex ante* perspektyvos. Jos teigimu, Bendrasis Teismas, be kita ko, nepakankamai atsižvelgė į Komisijai pateiktą ekspertų išvadą dėl bankroto procedūros galimos trukmės svarbą; šios išvados, *Frucona* manymu, galėjo turėti didelės reikšmės kiekvieno protingo privataus kreditoriaus sprendimui.

– Dėl būtinybės atlikti įvertinimą iš *ex ante* perspektyvos

66. Be jokių abejonų, vertinti, ar įmonė gavėja tokios pačios naudos, kurią jai suteikė valstybės institucijos, būtų gavusi ir įprastomis rinkos sąlygomis, reikia nuovokaus privataus kreditoriaus požiūriu⁴⁴. Tai darant reikia remtis informacija, kurią toks privatus kreditorius būtų turėjęs atitinkamos naudos suteikimo momentu. Taigi lemiamos reikšmės, kaip teisingai pabrėžia *Frucona*, turi vertinimas iš *ex ante* perspektyvos.

67. Kaip tik tokiu požiūriu Bendrasis Teismas ir įvertino ginčijamo Komisijos sprendimo teisėtumą. Skundžiamame teismo sprendime atkreipiamas dėmesys į aplinkybes, kuriomis *būtų rėmėsis* privatus kreditorius, vertindamas bankroto procedūros privalumus, palyginti su pajamomis, kurios būtų gautos pagal *Frucona* ir vietos mokesčių institucijos susitarimą. Bendrasis Teismas ypač išsamiai išnagrinėjo klausimą, „ar optimistiškiausias privatus kreditorius veikia būtų pasirinkęs [pagal teisminį susitarimą] gauti 225 mln. SKK 2004 m. gruodžio mėn., nei galbūt [per bankroto procedūrą] gauti ne daugiau kaip 239 mln. SKK per laikotarpį, kuris gali apimti laikotarpį nuo „trumpesnio nei vidutiniškai“ iki septynerių metų“⁴⁵.

68. Todėl negali kilti jokių rimtų abejonų, kad vertindamas ginčijamo Komisijos sprendimo teisėtumą Bendrasis Teismas rėmėsi *ex ante* perspektyva.

– Dėl galimos bankroto procedūros trukmės

69. Apeliantė taip pat kaltina Bendrąjį Teismą, kad nepakankamai įvertino, ar Komisija atsižvelgė į jai per administracinę procedūrą pateiktas ekspertų išvadas dėl galimos bankroto procedūros trukmės ir pakankamai rimtai įvertino jose esančią informaciją – taip pat ir turint galvoje kitų distiliavimo gamyklų bankroto procedūrų patirtį Slovakijoje. *Frucona* kelis kartus pabrėžia, kad tai – teisės klausimas.

43 — Skundžiamo teismo sprendimo 89 punkto paskutinis sakiny; žr. ir šio sprendimo 92 punktą. Panašios pozicijos Bendrasis Teismas laikėsi ir Sprendime *HAMSA* (minėtas 23 išnašoje, 172 punktas), kuriame rėmėsi tiesiog tuo, ar privatus kreditorius likviduojant atitinkamą įmonę „būtų atgavęs didesnę savo skolų dalį“.

44 — Generalinio advokato M. Poiaros Maduro išvada byloje *Ispanija prieš Komisiją* (C-276/02, minėta 4 išnašoje, 36 punktas).

45 — Skundžiamo teismo sprendimo 128 punktas.

70. Tiesa, kad valstybės pagalbos sąvoka, vartojama pirminėje teisėje, yra teisės sąvoka, kurią reikia aiškinti remiantis objektyviais kriterijais. Dėl šios priežasties Sąjungos teismas iš esmės ir atsižvelgęs tiek į jam pateiktas konkrečias ginčo aplinkybes, tiek į Komisijos atliktus techninius ar sudėtingus vertinimus, privalo vykdyti visapusišką kontrolę aiškindamasis, ar priemonė patenka į EB 87 straipsnio 1 dalies (dabar SESV 107 straipsnio 1 dalis) taikymo sritį⁴⁶.

71. Teismas taip pat gali tikrinti, kaip taikomas privatus kreditoriaus kriterijus – teisinis kriterijus, kuriuo remdamasi Komisija nustato, ar ir koku mastu valstybės institucijos įmonei suteiktos lengvatos gali būti kvalifikuojamos kaip nauda, kaip ji suprantama valstybės pagalbą reglamentuojančiuose teisės aktuose⁴⁷.

72. Kaip jau minėta, taikant privatus kreditoriaus kriterijų – kaip ir glaudžiai su juo susijusį privataus investuotojo kriterijų – *ipso jure* reikia bendrai įvertinti visas konkrečias atvejo aplinkybes, atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės pateiktą informaciją ir į bet kokius kitus nagrinėjamoje byloje reikšmingus duomenis⁴⁸.

73. Jei, kaip ir nagrinėjamu atveju, reikia išsiaiškinti, ar privatus kreditorius būtų sutikęs sudaryti susitarimą, ar veikia būtų siekęs, kad skolininkui būtų iškelta bankroto byla, paprastai reikia įvertinti ir tai, kiek gali trukti bankroto procedūra.

74. To Bendrasis Teismas jokių būdu neignoravo, priešingai – tikrindamas ginčijamo Komisijos sprendimo teisėtumą, jis išsamiai įvertino galimos bankroto procedūros trukmės aspektą, nagrinėdamas ir konkrečias ginčijamo Komisijos sprendimo konstatuojamąsias dalis⁴⁹.

75. Skundžiamame teismo sprendime aiškiai nagrinėjamas pirmojoje instancijoje *Frucona* pateiktas kaltinimas, kad Komisijoje „neatsižvelgta į likvidavimo teismo tvarka procedūros trukmę Slovakijoje ir trečiųjų asmenų ataskaitas šiuo klausimu“; Bendrasis Teismas prieina prieš išvadą, kad „negalima kaltinti Komisijos, kad ji ignoravo šį klausimą ir [*Frucona*] poziciją šiuo atžvilgiu“⁵⁰.

76. Todėl sunku kaltinti Bendrąjį Teismą, kad jis, vykdydamas teisminę Komisijos atlikto privataus kreditoriaus kriterijaus taikymo kontrolę, nepakankamai atsižvelgė į bankroto procedūros trukmės aspektą.

77. Tačiau *Frucona* laikosi nuomonės, kad Bendrasis Teismas ne iki galo išnagrinėjo, ar taikydama privataus kreditoriaus testą Komisija ginčijamame sprendime pakankamai rimtai įvertino galimos bankroto procedūros trukmę.

46 — 2000 m. gegužės 16 d. Sprendimas *Prancūzija prieš Ladbroke Racing ir Komisiją* (C-83/98 P, Rink. p. I-3271, 25 punktas), sprendimai *British Aggregates* (minėtas 21 išnašoje, 111 punktas) ir *BNP Paribas* (minėtas 21 išnašoje, 100 ir 104 punktai); taip pat žr. sprendimus *HAMSA* (minėtas 23 išnašoje, 159 punktas) ir *Olympic Airways* (minėtas 25 išnašoje, 284 punktas).

47 — Žr. Sprendimą *HAMSA* (minėtas 23 išnašoje, 165 ir 171 punktai), kuriame nagrinėjama, ar Komisijos pritaikytas metodas atitinka teisinius kriterijus.

48 — Žr. Sprendimą *EDF* (minėtas 3 išnašoje, 86 ir 104 punktai), kuriame nagrinėtas privataus investuotojo kriterijus; dėl privataus kreditoriaus kriterijaus taip pat žr. generalinio advokato M. Poiares Maduro išvadą byloje *Ispanija prieš Komisiją* (C-276/02, minėta 4 išnašoje, 37 punktas): „visapusiškai atsižvelgiama“.

49 — Skundžiamo teismo sprendimo 123–129 punktai; šio sprendimo 123 punkte aiškiai remiamasi ginčijamo Komisijos sprendimo 40 ir 54 konstatuojamosiomis dalimis.

50 — Skundžiamo teismo sprendimo 123 punktas. Ar Bendrasis Teismas tai konstatuodamas iškraipė ginčijamo Komisijos sprendimo turinį, paaiškintu šios išvados 114 ir 115 punktuose.

78. Šiuo atžvilgiu pastebėtina, kad tinkamas įvairių konkrečiau atvejo aspektų, kuriais remdamasis privatus kreditorius būtų galėjęs susidaryti nuomonę, įvertinimas yra ne teisės, o faktų klausimas, atsakymas į kurį, nelygu konkretus atvejis, gali labai skirtis ir visuomet reikalauja atsižvelgti į sudėtingus ekonominius procesus, kuriuos vertindama Komisija, kaip žinoma, turi didelę diskreciją⁵¹.

79. Todėl pagal nusistovėjusią teismo praktiką teisminė Komisijos akto kontrolė, kuriai reikalingas toks sudėtingas ekonominis vertinimas, turi apsiriboti patikrinimu, ar buvo laikytasi procedūros ir motyvavimo taisyklių, ar teisingos faktinės aplinkybės, kuriomis buvo remiamasi priimant ginčijamą išvadą, ar nėra akivaizdžios šių faktų vertinimo klaidos arba piktnaudžiavimo įgaliojimais⁵².

80. Kitaip nei kartelių bylose, Sąjungos teismai neturi SESV 261 straipsnyje numatytos neribotos jurisdikcijos peržiūrėti su valstybės pagalba susijusius Komisijos sprendimus, kurie yra tik administracinio pobūdžio ir neapima jokių sankcijų. Todėl Bendrasis Teismas negali Komisijos atlikto ekonominio vertinimo pakeisti savuoju⁵³.

81. Bendrasis Teismas, pirmojoje instancijoje peržiūrėjęs ginčijamą Komisijos sprendimą dėl to, ar jame buvo atsižvelgta į galimos bankroto procedūros trukmę, ir po išsamios *Frucona* argumentų analizės priėjęs prie išvados, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos⁵⁴, neperžengė savo teisminių įgaliojimų.

82. Reikia pripažinti, kad, pažvelgus detaliau, galima laikyti skirtingų nuomonių, ar nagrinėjamu atveju Komisijos ir Bendrojo Teismo atliktas įvairių bylos aplinkybių vertinimas yra įtikinamas. Tai parodė ir gyva proceso dalyvių diskusija per teismo posėdį su jų atsakymais į Teisingumo Teismo žodžiu užduotus klausimus. Ypač iki pat paskutinio momento buvo ginčijamasi, kiek nagrinėjamu atveju galėjo trukti galima bankroto procedūra⁵⁵, kokią reikšmę privatus kreditorius, priimdamas sprendimą, būtų teikęs su tuo susijusiems netikrumams⁵⁶, kiek patikimos buvo Komisijai pateiktos ekspertų išvados šiuo klausimu⁵⁷ ir kiek didesnes pajamas privatus kreditorius būtų galėjęs gauti per bankroto procedūrą, palyginti su vietos mokesčių institucijos sudarytu susitarimu, taip pat atsižvelgiant į palūkanas nuo susitarime nurodytos sumos⁵⁸.

83. Tačiau tam, kad būtų galima teigti, jog Komisija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, nepakanka tik laikyti kitokios nuomonės nei Komisija. Jei iš faktinių aplinkybių bei įrodymų visumos pagrįstai galima padaryti skirtingas išvadas, teisiniu požiūriu negalima prieštarauti, kad Komisija pasirinko vieną iš galimų vertinimų, net jeigu tai nėra, proceso dalyvio, Bendrojo Teismo ar Teisingumo Teismo nuomone, tinkamesnis vertinimas. Akivaizdi vertinimo klaida yra tik tuomet, kai Komisijos padarytos išvados yra nepagrįstos atsižvelgiant į faktinių aplinkybių ir įrodymų visumą, t. y. kai nėra matyti protingo pagrindimo⁵⁹.

51 — 1996 m. vasario 29 d. Sprendimas *Belgija prieš Komisiją* (C-56/93, Rink. p. I-723, 11 punktas), Sprendimas *Ispanija prieš Lenzing* (minėtas 38 išnašoje, 56 punktas) ir 2010 m. rugsėjo 2 d. Sprendimas *Komisija prieš Scott* (C-290/07 P, Rink. p. I-7763, 64 punktas); žr. ir sprendimus *HAMSA* (minėtas 23 išnašoje, 127 punktas) bei *Olympic Airways* (minėtas 25 išnašoje, 285 punktas).

52 — Sprendimai *Chronopost* (minėtas 20 išnašoje, 143 punktas) ir *Komisija prieš Scott* (minėtas 51 išnašoje, 66 punkto paskutinis sakiny).

53 — 2002 m. balandžio 25 d. Nutartis *DSG Dradenauer Stahlgesellschaft prieš Komisiją* (C-323/00 P, Rink. p. I-3919, 43 punktas) ir sprendimai *Ispanija prieš Lenzing* (minėtas 38 išnašoje, 57 punkto paskutinis sakiny) ir *Komisija prieš Scott* (minėtas 51 išnašoje, 66 punkto pirmas sakiny).

54 — Skundžiamo teismo sprendimo 123–129 punktai, ypač to sprendimo 129 punktas.

55 — Žr. skundžiamo teismo sprendimo 123–127 punktus.

56 — Komisija, ypač per teismo posėdį, daug kartų pabrėžė, kad nagrinėjamu atveju bankroto procedūros trukmė privataus kreditoriaus sprendimui nebūtų turėjusi didesnės įtakos. Tam *Frucona* įnirtingai prieštaravo.

57 — Žr. skundžiamo teismo sprendimo 124–126 punktus.

58 — Be kita ko, žr. skundžiamo teismo sprendimo 128 ir 137 punktus.

59 — Žr. mano 2009 m. rugsėjo 17 d. išvadą byloje *Komisija prieš Alrosa* (C-441/07 P, Rink. p. I-5949, 84 punktas).

84. Taigi nagrinėjama atveju iš Bendrojo Teismo negalima reikalauti, kad jis Komisijos atliktą galimos bankroto procedūros neapibrėžtumo ir trukmės vertinimą pakeistų savuoju. Klaidą padarytų ir Teisingumo Teismas, jei kaip apeliacinė instancija pakeistų Bendrojo Teismo ar Komisijos atliktą galimos bankroto procedūros neapibrėžtumo ir trukmės vertinimą savuoju.

85. Tačiau kaip tik to iš tiesų ir siekia apeliante, kai pateikia argumentus dėl galimos bankroto procedūros trukmės ir *ex ante* perspektyvos: prisidengusi tariamais teisės klausimais, iš tiesų ji ragina Teisingumo Teismą pakeisti Bendrojo Teismo ir Komisijos atliktą bylos aplinkybių vertinimą savuoju. Šiam raginimui Teisingumo Teismas, jei nenori smarkiai išplėsti savo kompetencijos apeliacinėje instancijoje, turėtų atsisipirti.

86. Tokiomis aplinkybėmis *Frucona* pateikti apeliacinio skundo pagrindai, susiję su privataus kreditoriaus testo taikymo teismine kontrole, yra nepagrįsti.

3. Tarpinė išvada

87. Taigi pirmasis *Frucona* pateiktas apeliacinio skundo pagrindas yra priimtinas, tačiau nepagrįstas.

B – Antrasis apeliacinio skundo pagrindas: Bendrojo Teismo kaltinimas atgaline tvarka pagerinus Komisijos motyvaciją ir iškraipius įrodymus

88. Šis antrasis pagrindas padalytas į keturias dalis. Jos susijusios su Bendrojo Teismo samprotavimais dėl bankroto procedūros išlaidų⁶⁰, dėl bankroto procedūros trukmės⁶¹, dėl tariamo Komisijos atsargumo vertinant bylos aplinkybes⁶² ir dėl reikšmės, kurią neva turi skolos likutis bankroto procedūrai pasibaigus⁶³.

89. Visose keturiose šio apeliacinio skundo pagrindo dalyse *Frucona* tvirtina, kad Bendrasis Teismas neleistinai pakeitė Komisijos vertinimą savais argumentais ir savu ekonominiu bylos aplinkybių vertinimu. „Be to, arba alternatyviai“⁶⁴ *Frucona* pareiškia, kad Bendrasis Teismas rėmėsi akivaizdžiai netinkamu esamų įrodymų vertinimu. Kadangi iškelti teisės klausimai, susiję su visomis keturiomis antrojo apeliacinio skundo pagrindo dalimis, labai panašūs, juos reikėtų nagrinėti visus kartu.

90. Dėl Komisijos iš anksto vėl kritikuojamų kryžminių nuorodų į pirmojoje instancijoje pateiktą ieškinį, kurių gausu *Frucona* apeliaciniame skunde pateikiamuose samprotavimuose, pastebėtina, kad šis prieštaravimas atmestinas dėl tų pačių priežasčių, kurias jau minėjau nagrinėdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą⁶⁵.

1. Dėl kaltinimo, kad Bendrasis Teismas pakeitė Komisijos argumentus savais

91. Pirmiausia *Frucona* tvirtina, kad Bendrasis Teismas kelis kartus pakeitė Komisijos vertinimą savais argumentais ir savu ekonominiu bylos aplinkybių vertinimu ir taip padarė teisės klaidą.

60 — Skundžiamo teismo sprendimo 134–137 punktai.

61 — Skundžiamo teismo sprendimo 123–129 punktai.

62 — Skundžiamo teismo sprendimo 116–120, 128, 137 ir 185–190 punktai.

63 — Skundžiamo teismo sprendimo 113 ir 121 punktai.

64 — Proceso kalba: „Further or alternatively“.

65 — Žr. šios išvados 26 ir 27 punktus.

92. Tiesa, Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas, nagrinėdami ieškinį dėl panaikinimo, jokių būdų negali pakeisti ginčijamo akto rengėjo motyvų savaisiais⁶⁶. Tai yra ieškinio dėl panaikinimo kasacinio pobūdžio išraiška. Šis kasacinis pobūdis grindžiamas institucinės pusiausvyros principu, kuris būdingas Europos Sąjungos struktūrai ir veikimui. Norint išsaugoti institucinę pusiausvyrą, reikia, kad kiekviena institucija vykdytų savo įgaliojimus nepažeisdama kitų institucijų įgaliojimų⁶⁷.

93. Tai reiškia, kad Sąjungos teismas negali netinkamais ar netgi neteisėtais motyvais grindžiamo Sąjungos teisės akto pagrįsti visiškai kitais motyvais ir palikti jį galioti. Tose srityse, kuriose Sąjungos teismas neturi SESV 261 straipsnyje numatytos neribotos jurisdikcijos, jis negali taisyti skundžiamo akto, o turi paskelbti jį negaliojančiu, jei ir kiek ieškinys dėl panaikinimo yra pagrįstas (SESV 264 straipsnio 1 dalis)⁶⁸. O atitinkamos Sąjungos institucijos, įstaigos ar kiti organai turi imtis priemonių sprendimui, kuriuo aktas panaikintas, įvykdyti (SESV 266 straipsnio 1 dalis).

94. Tačiau niekas nedraudžia Sąjungos teismui atidžiai patikrinti, ar ieškovo pateikti pagrindai ir argumentai yra pagrįsti, ir išnagrinėti kiekvieną iš jų atskirai⁶⁹. Priešingai: pagal SESV 264 straipsnio 1 dalį netgi reikalaujama atlikti tokį tikrinimą, nes panaikinti skundžiamą Sąjungos teisės aktą galima tik tuomet, jei ieškinys dėl panaikinimo yra (priimtinas) ir pagrįstas.

95. Kaip tik tokį tikrinimą Bendrasis Teismas ir atliko nagrinėjamu atveju: *Frucona* kritikuojamose sprendimo vietose jis atidžiai išnagrinėjo jos pačios ieškinyje dėl panaikinimo pateiktus pagrindus ir argumentus, taip pat Komisijos gynybos argumentus. Bendrasis Teismas priėjo prie išvados, kad nė vienu iš *Frucona* pareikštų pagrindų ir nė vienu iš *Frucona* pateiktų argumentų negalima pateisinti ginčijamo Komisijos sprendimo panaikinimo⁷⁰.

96. Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas jokių būdų nepaskelbė Komisijos ginčijamame sprendime pateiktų motyvų netinkamais ar neteisėtais ir nepakeitė jų savais, kitokiais argumentais. Pvz., Bendrasis Teismas nepriėjo prie išvados, kad ginčijamą Komisijos sprendimą reikia palikti galioti dėl kitokių nei jos pateiktų motyvų. Veikiau skundžiamas teismo sprendimas grindžiamas tuo, kad ginčijamas Komisijos sprendimas ir jo motyvai, nepaisant neabejotinai silpnų vietų, vis dėlto (dar) atitinka teisinius kriterijus.

97. Komisijos ginčijamame sprendime pateiktus motyvus, dėl ko galima laikyti, kad buvo suteikta valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį, Bendrasis Teismas pataisė tik vienoje vietoje: jis nustatė, kad apskaičiuodama galimos bankroto procedūros išlaidas, į kurias reikėtų atsižvelgti, Komisija padarė klaidą. Todėl Bendrasis Teismas pataisė ginčijamame Komisijos sprendime nurodytas tikėtinas apytiksles pajamas, kurias būtų gavęs valstybinis kreditorius per galimą bankroto procedūrą, – vietoj 239 mln. SKK įrašė 225,5 mln. SKK, ir toliau nagrinėdamas *Frucona* argumentus rėmėsi šiuo skaičiumi⁷¹.

98. Šiuo atžvilgiu pastebėtina, kad nagrinėdamas ieškinį dėl panaikinimo Bendrasis Teismas gali kitaip aiškinti ginčijamo akto motyvus nei jo rengėjas, o kai kuriomis aplinkybėmis ir atmesti pastarojo formalius motyvus, jei tai galima pateisinti faktais⁷².

66 — 2000 m. sausio 27 d. Sprendimas *DIR International Film ir kt. prieš Komisiją* („DIR“, C-164/98 P, Rink. p. I-447, 38 ir 49 punktai), 2006 m. birželio 1 d. Sprendimas *P&O European Ferries (Vizcaya) ir Diputación Foral de Vizcaya prieš Komisiją* (C-442/03 P ir C-471/03 P, Rink. p. I-4845, 60 ir 67 punktai) ir Sprendimas *British Aggregates* (minėtas 21 išnašoje, 141 punktas).

67 — 1990 m. gegužės 22 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (C-70/88, Rink. p. I-2041, 22 punktas) ir 2008 m. gegužės 6 d. Sprendimas *Parlamentas prieš Tarybą* (C-133/06, Rink. p. I-3189, 57 punktas); taip pat žr. 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimą *Komisija prieš Vokietiją* (C-539/09, Rink. p. I-11235, 56 punktas).

68 — Dar kartą žr. 66 išnašoje nurodytą teismo praktiką.

69 — Žr. 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Bouygues ir Bouygues Télécom prieš Komisiją* (C-431/07 P, Rink. p. I-2665, 68 punktas) ir 2012 m. liepos 19 d. Sprendimą *Alliance One International ir kt. prieš Komisiją ir kt.* (C-628/10 P ir C-14/11 P, 121 ir 122 punktai).

70 — Be kita ko, žr. skundžiamo teismo sprendimo 149–151 ir 168 punktus.

71 — Skundžiamo teismo sprendimo 137 punktas.

72 — Sprendimai *DIR* (minėtas 66 išnašoje, 42 punktas) ir *British Aggregates* (minėtas 21 išnašoje, 142 punktas).

99. Nagrinėjamu atveju Komisijos skaičiuojant padaryta klaida buvo objektyvi priežastis Bendrajam Teismui šioje vietoje nukrypti nuo Komisijos svarstymų, kuriais ji ginčijamame sprendime motyvavo prielaidą, kad buvo suteikta valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.

100. Toks nukrypimas nuo ginčijamo Komisijos sprendimo motyvų, taip pat ir atsižvelgiant į Sąjungos teismo vaidmenį nagrinėjant ieškinį dėl panaikinimo⁷³, buvo pateisinamas, nes neturėjo jokių reikšmingesnių padarinių teisiniam Komisijos išvados teisingumui (kad buvo suteikta valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį). Jei Bendrasis Teismas dėl to būtų pripažinęs ginčijamą Komisijos sprendimą negaliojančiu, tai būtų buvę visiškai neproporcinga nustatytos skaičiavimo klaidos reikšmės ir padarinių atžvilgiu.

101. Gauti skaičiai buvo labai panašūs, nes tikėtinos minimalios pajamos, kurias Slovakijos mokesčių institucija galėjo gauti per bankroto procedūrą, ištaisius skaičiavimo klaidą tebuvo tik 225,5 mln. SKK. Kaip pažymi Bendrasis Teismas, ši patikslinta suma „beveik lygi“ sumai, kurią *Frucona* iš tiesų pagal susitarimą sumokėjo vietos mokesčių institucijai, – 224,3 mln. SKK. Vis dėlto 225,5 mln. SKK suma, kuri gauta vertinant labai atsargiai, buvo 1,2 mln. SKK didesnė, nei vietos mokesčių institucijos iš tiesų gauta 224,3 mln. SKK dydžio suma⁷⁴.

102. Atsižvelgęs į šiuos faktus Bendrasis Teismas priėjo prie teisingos išvados, kad Komisija nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos, kai nusprendė, jog pajamos, gautos pardavus ieškovės turtą per bankroto procedūrą, iš jų atėmus su šia procedūra susijusias išlaidas, būtų buvusios didesnės, nei Slovakijos institucijų pagal susitarimą gauta suma⁷⁵.

103. Atsižvelgęs į didelę diskreciją, kurią turi Komisija, kai atlieka sudėtingą ekonominį vertinimą⁷⁶, Bendrasis Teismas negalėjo šiuo atžvilgiu apkaltinti jos, kad padarė akivaizdžią vertinimo klaidą. Prielaida, kad nuovokus privatus kreditorius rinkos sąlygomis veikia būtų pasirinkęs bankroto procedūrą, per kurią buvo tikėtina gauti mažiausiai 225,5 mln. SKK pajamų, o ne pasitenkinęs 224,3 mln. SKK suma, mokama iš karto, buvo bent jau pateisinama. Kitaip, nei mano *Frucona*, ypatingomis konkretais atveju aplinkybėmis, kurias Bendrasis Teismas, beje, išsamiai paaikškino⁷⁷, jokių būdu nebuvo akivaizdu, kad privatus kreditorius, nenorėdamas galbūt prarasti laiko dėl bankroto procedūros, veikia būtų pasirinkęs iš karto gauti 224,3 mln. SKK ir atsisakęs likusios skolos, o ne laukęs, kol jo reikalavimai bus patenkinti pardavus skolininko turtą.

104. Taip pat reikėtų priminti, kad teismų praktikoje naudojamo lengvatų, kurių įmonė gavėja panašiomis sąlygomis „akivaizdžiai“ nebūtų gavusi iš privataus kreditoriaus, kriterijaus negalima suprasti kaip kiekybinio kriterijaus⁷⁸. Pakanka, kad Komisijos ginčijamame sprendime suponuotas privataus kreditoriaus elgesys esant panašiai situacijai (t. y. reikalavimas surengti bankroto procedūrą), atsižvelgiant į Komisijos turimą diskreciją, galėjo būti laikomas labiau tikėtinas nei valstybinio kreditoriaus faktinis elgesys (t. y. pagal susitarimą atsisakant 65 % turimų reikalavimų). Šiuo atveju padidinti tikėtinumo reikalavimai netaikomi⁷⁹.

105. Taigi konstatuotina, kad pirmasis *Frucona* kaltinimas, pateiktas antrajame apeliacinio skundo pagrindu, yra nepagrįstas.

73 — Žr. šios išvados 92–94 punktus.

74 — 2004 m. liepos 9 d., kai vietos mokesčių institucija pritarė *Frucona* pasiūlymui sudaryti susitarimą, 1,2 mln. SKK atitiko maždaug 30 079 eurus (keitimo kursas pagal OL C 178, 2004, p. 1). 2004 m. gruodžio 17 d., kai *Frucona* pagal susitarimą sumokėjo sutartą akcizo mokesčių sumą vietos mokesčių institucijai, 1,2 mln. SKK atitiko maždaug 31 061 eurą (keitimo kursas pagal OL C 313, 2004, p. 1).

75 — Skundžiamo teismo sprendimo 137 punktas.

76 — Be kita ko, žr. šios išvados 60 punktą.

77 — Skundžiamo teismo sprendimo 124–128 punktai.

78 — Žr. šios išvados 48–51 punktus.

79 — Žr. šios išvados 61 ir 62 punktus.

2. Dėl kaltinimo iškraipius įrodymus

106. Galiausiai lieka išnagrinėti antrąjį kaltinimą dėl įrodymų iškraipymo, *Frucona* pareikštą šiame antrajame apeliacinio skundo pagrindu.

a) Priimtinumai

107. Iš principo įrodymų iškraipymas yra teisės klausimas, dėl kurio galima kreiptis į Teisingumo Teismą kaip į apeliacinę instanciją. Tiesa, pagal SESV 256 straipsnio 1 dalį, Teisingumo Teismo statuto 51 straipsnio 1 dalį ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 112 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punktą apeliantas, tvirtinantis, kad Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus, turi tiksliai nurodyti, kokie įrodymai neva iškraipyti, ir vertinimo klaidas, dėl kurių, jo nuomone, Bendrasis Teismas juos iškraipė⁸⁰.

108. Šių didelių reikalavimų *Frucona* apeliacinis skundas neatitinka. Tiesa, *Frucona* išsamiai išdėstė, kodėl Bendrojo Teismo samprotavimus dėl bankroto procedūros išlaidų, bankroto procedūros trukmės, tariamo Komisijos atsargumo vertinant bylos aplinkybes ir skolos likučio bankroto procedūrai pasibaigus tariamos reikšmės laiko neteisingais. Tačiau ji tiksliai nenurodė, kokį konkrečiai įrodymą Bendrasis Teismas neva iškraipė ir kokią tiksliai vertinimo klaidą padarė. Dažniausiai *Frucona* kiekvienos savo apeliacinio skundo antrojo pagrindo samprotavimų dalies pabaigoje vienu vieninteliu sakiniu ar netgi puse sakinio bendrai teigia, kad Bendrasis Teismas neva rėmėsi „esamų įrodymų“ „aiškiu iškraipymu“ arba „akivaizdžiai neteisingu vertinimu“.

109. Todėl laikausi nuomonės, kad kaltinimas iškraipius įrodymus pareikštas visiškai nepriimtinu būdu.

b) Pagrįstumas

110. Tačiau net jei laikytume šį kaltinimą priimtinu, jis bet kuriuo atveju būtų nepagrįstas.

111. Apeliantės aiškinimai, kodėl Bendrojo Teismo samprotavimus dėl bankroto procedūros išlaidų, dėl bankroto procedūros trukmės, dėl tariamo Komisijos atsargumo vertinant bylos aplinkybes ir dėl reikšmės, kurią neva turi skolos likutis bankroto procedūrai pasibaigus, ji laiko neįtikinamais, užima kelis puslapius.

112. Tačiau, kalbant apie įrodymų iškraipymą, tai neturi jokios reikšmės. Toks iškraipymas konstatuotinas, kai, nesant naujų įrodymų, esamų įrodymų vertinimas yra *akivaizdžiai klaidingas*⁸¹. Kitaip tariant, skundžiamame teismo sprendime atliktas įrodymų vertinimas turi būti visiškai nepriimtinas, o teismo padaryta vertinimo klaida akivaizdi. Jei turimus įrodymus galima interpretuoti skirtingai, – taip dažnai būna atliekant sudėtingus ekonominius vertinimus, – negalima Bendrojo Teismo kaltinti, kad pasirinko vieną iš interpretacijos galimybių, nors apeliantas ar net Teisingumo Teismas norėtų teikti pirmenybę kitai interpretacijai.

113. Nuomonė gali skirtis, ar nagrinėjamu atveju Bendrojo Teismo samprotavimai dėl bankroto procedūros išlaidų, dėl tariamo Komisijos atsargumo vertinant bylos aplinkybes ir dėl reikšmės, kurią neva turi skolos likutis bankroto procedūrai pasibaigus, yra įtikinami. Tačiau bet kuriuo atveju Bendrojo Teismo išvados, padarytos remiantis turimais įrodymais, nėra *akivaizdžiai klaidingos*.

80 — 2004 m. sausio 7 d. Sprendimas *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 50 ir 159 punktai), 2010 m. birželio 17 d. Sprendimas *Lafarge prieš Komisiją* (C-413/08 P, Rink. p. I-5361, 16 punktas) ir 2011 m. birželio 9 d. Sprendimas *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. prieš Komisiją* (C-71/09 P, Rink. p. I-4727, 152 punktas).

81 — 2007 m. sausio 18 d. Sprendimas *PKK ir KNK prieš Tarybą* (C-229/05, Rink. p. I-439, 37 punktas), 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimas *Sniace prieš Komisiją* (C-260/05 P, Rink. p. I-10005, 37 punktas) ir Sprendimas „*Venezia vuole vivere*“ (minėtas 80 išnašoje, 153 punktas).

114. Tas pats pasakytina ir apie Teisingumo Teismo rašytinio proceso tvarka ir per posėdį išsamiai nagrinėtą klausimą, ar Komisija ginčijamame sprendime analizavo bankroto procedūros trukmę. Bendrojo Teismo manymu, „negalima kaltinti Komisijos, kad ji ignoravo šį klausimą ir [*Frucona*] poziciją šiuo atžvilgiu“⁸². Bet *Frucona* primygtinai tvirtina, kad ginčijamame sprendime nėra nė žodžio apie bankroto procedūros trukmę, ir kaltina Bendrąjį Teismą, kad šiuo atžvilgiu iškraipė minėtą Komisijos sprendimą.

115. Šis kaltinimas yra be pagrindo. Tiesa, iš ginčijamo Komisijos sprendimo aiškiai nematyti, ar Komisija analizavo bankroto procedūros trukmę ir kaip ji atsižvelgė į šį aspektą taikydama privataus kreditoriaus kriterijų. Tačiau, kitaip, nei mano *Frucona*, vien dėl to negalima iš karto daryti išvados, kad Komisija ignoravo bankroto procedūros trukmės problemą. Ginčijamą Komisijos sprendimą šiuo atžvilgiu galima interpretuoti laisvai. Todėl Bendrojo Teismo prielaidos (kuri skiriasi nuo apeliančios), kad Komisija išnagrinėjo šią problemą ir *Frucona* poziciją šiuo klausimu, negalima laikyti *akivaizdžiai klaidinga*. Juo labiau kad ginčijamo Komisijos sprendimo 40 ir 54 konstatuojamosiose dalyse, į kurias Bendrasis Teismas daro aiškią nuorodą⁸³, yra aiškių duomenų, liudijančių, kad Komisija bent jau žinojo apie šią problemą. Gali būti, kad atsižvelgusi į konkrečias šio atvejo aplinkybes⁸⁴ Komisija nelaikė šios problemos reikšminga ir dėl šios priežasties, motyvuodama sprendimą, nepateikė išsamesnių samprotavimų dėl galimos bankroto procedūros trukmės⁸⁵.

116. Apibendrinama galiu pasakyti, kad man susidarė įspūdis, jog *Frucona*, prisidengusi kaltinimu iškraipius įrodymus, iš tiesų siekia paskatinti Teisingumo Teismą iš naujo įvertinti Bendrojo Teismo pirmoje instancijoje jau įvertintus faktus ir įrodymus. Tačiau tai nesuderinama su apeliacinio proceso, per kurį Teisingumo Teismas pagal SESV 256 straipsnio 1 dalį gali vertinti tik teisės klausimus, pobūdžiu⁸⁶.

117. Todėl kaltinimas iškraipius įrodymus yra ne tik nepriimtinas, bet ir nepagrįstas.

3. Tarpinė išvada

118. Taigi reikia atmesti ir visą antrąją *Frucona* pateiktą apeliacinio skundo pagrindą.

V – Bylinėjimosi išlaidos

119. Jei, kaip siūlau šioje byloje, apeliacinis skundas būtų atmestas, Teisingumo Teismas turėtų priimti sprendimą dėl išlaidų (Teisingumo Teismo procedūros reglamento 122 straipsnio 1 dalis), remdamasis Procedūros reglamento 69 straipsniu kartu su 118 straipsniu.

120. Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi *Frucona* argumentai buvo atmesti, o Komisija ir kita proceso šalis *St. Nicolaus-trade* pateikė atitinkamus prašymus, jų bylinėjimosi išlaidas turi padengti *Frucona*.

82 — Skundžiamo teismo sprendimo 123 punktą.

83 — Dar kartą žr. skundžiamo teismo sprendimo 123 punktą.

84 — Šios aplinkybės išsamiau pristatomos skundžiamo teismo sprendimo 124–128 punktuose. Intensyvios ir labai kontroversiškos diskusijos dėl jų vyko ir per procesą Teisingumo Teisme.

85 — Gali būti, kad šiuo atžvilgiu Komisija – teisingai ar neteisingai – vadovavosi teismų praktika, pagal kurią ji, motyvuodama savo sprendimus, neprivalo pareikšti savo nuomonės dėl akivaizdžiai nesujusių, nesvarbių arba aiškiai antraeilių aplinkybių (Sprendimas *Chronopost*, minėtas 20 išnašoje, 89 punktą; 2008 m. liepos 10 d. Sprendimas *Bertelsmann ir Sony prieš Impala*, „Impala“, C-413/06 P, Rink. p. I-4951, 167 punktą ir Sprendimas *Elf Aquitaine*, minėtas 9 išnašoje, 154 punktą).

86 — 2007 m. kovo 15 d. Sprendimas *British Airways prieš Komisiją* (C-95/04 P, Rink. p. I-2331, 137 punktą), Sprendimas *Impala* (minėtas 85 išnašoje, 29 punktą), 2011 m. kovo 29 d. Sprendimas *ThyssenKrupp Nirosta prieš Komisiją* (C-352/09 P, Rink. p. I-2359, 180 punktą) ir Sprendimas *Elf Aquitaine* (minėtas 9 išnašoje, 68 punktą).

VI – Išvada

121. Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, Teisingumo Teismui siūlau:

- 1) atmesti apeliacinį skundą;
- 2) priteisti iš *Frucona Košice a. s.* bylinėjimosi išlaidas.